

Радянський ШЕДАГОГ

ОРГАН ПАРТКОМУ,
РЕКТОРАТУ,
ПРОФСІЛКОВИХ КОМІТЕТІВ
ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ
ІМЕНІ В. СТЕФАНІКА

Газета заснована 30
вересня 1988 року.

16 СІЧНЯ 1990 р.

№ 2 (55)

СЕСІЯ, СЕСІЯ...

РЕПОРТАЖ У НОМЕР

НА ТЕРЕЗАХ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ ПОРИ

НАВІТЬ людина, далека від студентських клопотів і взагалі інститутського життя, потрапивши випадково у вуз, зрозуміє: у ці дні тут діється щось небуденне. Справді ж бо, йде зимова сесія, якої чекали, заради якої вчилися весь семестр майбутні філологи, історики, фізики, інженери.

Саме у розпал екзаменаційної пори ми з фотокореспондентом В. Боб'яком побували на факультетах, в академічних групах і спробували подивитися на сесію, як то кажуть, зсередини, щоб висвітлити і цікаві форми приймання екзаменів, і деякі проблеми, з якими стикаються особливо гостро якраз у цей час і студенти, і викладачі.

НА ФІЛОЛОГІЧНОМУ підходжу до гурту двічат-другокурсниць. Вони активно розпитують свою колегу, Маргариту Ісаєвич, для котрої екзамен з вікової психології вже позаду, причому дівчина не приховує свого задоволення від одержаної п'ятірки.

— У кого складаєте? — валитую.

— У Віктора Петровича Москальця, — відповідають.

— І як? Не боїтеся? Бачу, настрої у всіх вас бадьорий.

— У цього викладача іспит не викликає страху, — пояснює Оксана Юрах. — Бо хоча він і вимагає знання свого предмету, все ж на екзамені поводитьсь дуже приязно, підбадьорює, вселяє впевненість, а це багато значить.

— А які оцінки в групі, чи багато трійок?

— Трохи є, а в основному добрі й відмінні, — продовжує дівчина. — Претензій щодо несправедливого опитування не має ніхто.

— Помітила, що на дошці оголошень біля деканату висить розпорядження про те, що впродовж екзамену поруч з викладачем повинен знаходитися й представник студентської групи. Чи практикується це у вас?

— Ні, у нас такого немає, — відповідають.

— Чому?

— А це у старости запитайте.

— І все-таки, чому ви відмовляєтесь від такої, сказати б, форми студентського самоуправління, як присутність свого представника на екзамені? — звертаюся до старости групи Р-24 Михайла Бича.

— Чесно кажучи, не замислювався особливо над тим, чи потрібно нам це. Особисто я завжди сподіваюся на об'єктивність ек-

заменатора, його неупередженість. Як то мовиться, викладач завжди правий. І боюся, що якби й виникла якась конфліктна ситуація, то студентів важко щось довести викладачеві, тим більше, якщо останній не бажає слухати ніяких пояснень.

Екзамен у цій групі наближався до кінця, і я вирішила заглянути в аудиторію. Велася жвава бесіда між викладачем і студенткою: кілька запитань, короткі коментарі до відповіді, схвальна усмішка чи досадне розведення руками на неточну фразу... Віктор Петрович, здавалося, сам нічого, співпереживав, якщо той, хто відповідає, говорив щось недоречно. І світив радістю, коли блискуче відповідала, скажімо, Лілія Врона.

— Яке враження справила на вас група, чи задоволені рівнем знань? — запитую у викладача кафедри педагогіки і психології. — Рівень знань, на жаль, не такий, як хотілося б. — говорить відверто В. П. Москалець. — І якщо дозволите, викладу свій погляд на те, чому на екзамені доводиться робити поблажки. На моє переконання, це результат скорочення лекційних занять з предмету за рахунок самостійної роботи. На І—ІІ курсах цього робити не можна в силу того, що студенти просто ще не готові до самостійного опрацювання матеріалу. З вікової психології ж немає необхідних підручників, і тільки через лекції можна донести до студентів найбільш суттєве, потрібне у їх подальшій роботі. А якщо врахувати, що це не профільний предмет для філологів, то часу на самопідготовку з психології вони затрачують не стільки, скільки потрібно для оволодіння матеріалом.

Що ж, слушні думки. А мені стало цікаво, які міркування з цього приводу у колеги Віктора Петровича С. Д. Литвин, яка того ж дня приймала іспит з психології на факультеті іноземних мов. Поспішила туди. У групі А-22 відповідав якраз Олександр Охрімчук. І тут я зустріла надзвичайну доброзичливість і привітність екзаменатора до студента.

— Група показує хороші знання, чи не так? — запитую у викладача.

— Так, і якщо ви помітили, то й екзамен проходить у нас у формі невимусованої бесіди, дружньо.

Справа в тому, що цю групу я знаю вже другий рік: читаю тут лекції, веду семінари, а також самостійну роботу. Такий всебічний контакт дає можливість добре вивчити кожного студента, орієнтуватися у його знаннях. Думаю, що відповідно і студенти знають вимоги екзаменатора, Та й бачать у ньому швидше старшого товариша, аніж якогось недобррозумілого типа, який будь-що прагне «заспати» чи «провалити». Те, що ми всебічно співробітничали з студентами протягом кількох семестрів, багато важить для майбутніх педагогів. Таке планування навчального процесу тільки на користь. Єдине, до чого хотілося б висловити зауваження, — це те, що варто було б дещо скоротити розрив між теорією і практикою, Маю на увазі, що вікові психологічні особливості студентам добре було б вивчати, скажімо, на третьому курсі, коли вони потроху розпочинають практичну роботу в школі.

ОТ ЯК БАГАТО цікавих проблем може висвітлити сесія, і це далеко не всі. На терезах екзаменаційної пори зважуються знання і праця під час семестру, готовність до вчительської роботи, вміння мислити ло-

Напередодні й під час сесії і в студентських аудиторіях, і на шпальтах нашої газети не раз можна почути думки про те, що система проведення сесій у нас ще не досконала і варто було б її переглянути. Наприклад, складати матеріал частинами, виводити екзаменаційні оцінки за результатами практичних занять протягом року тощо.

А якої думки про це викладачі? З таким запитанням ми звернулися до доцента кафедри української літератури Володимира Тео-

Високе довір'я

Цілий ряд викладачів, студентів, працівників нашого інституту названо кандидатами в депутати Рад. Називаємо тих із них, про висунення яких не встигли повідомити раніше.

Проректора вузу по адміністративно-господарській частині Б. С. Іванцького колектив АГЧ висунув кандидатом у депутати міської Ради по виборчому округу № 46.

А пленум міському партії назвав кандидатами в депутати міської Ради секретаря парткому педінституту М. М. Яцуру, доцента кафедри політекономії В. І. Мойсеєнко, редактора багатотиражної газети «Радянський педагог» І. М. Гавриловича.

мати навіть елементарного поняття? Адже і те, і друге йому доведеться викладати дітям і бажано на високому рівні. А звідки йому взятися, цьому високому рівню, коли чимало студентів окрім підручника навіть в руках не тримали ніякої додаткової літератури.

Отож, треба щось робити, а не жалітися на те, що вчитись тяжко. У 1952 році я складав вступні іспити до Львівського університету. Їх було дев'ять (!). Легко це? Але нікому і в голову

Адже вам бути Вчителями...

гично, розсудливо, творчо, що й визначатиме в сукупності оцінки у залікових книжках наших стефаніківців.

Н. АРКАДЬЄВА.

На знімках:

«Іду приймати екзамен у своїй улюбленій групі — І-42» — сказав нам доцент кафедри політекономії В. А. Шиндлер.

«А нам можна послухати ваших улюбленців?» — запитали.

«Будь ласка, заходьте».

Поруч з екзаменатором — представник академгрупи Олег Жерножкєс, який отримав оцінку з предмету «автоматом». Обое уважно слухають відповідь на білет, яку дає Євгена Прус.

У коридорах на педагогічному факультеті майже під кожною аудиторією — групи студентів. Трьохкурсниця Валентина Цап та Оксана Ступарик (обое крайні) дають настанови перед екзаменом з філософії другокурсницям — Наталі Андріїв, Олі Сєнюк, Марії Федько та Любі Синоверській.

доровича Полека. Ось що він відповів:

— На іспитах хотілося б мати можливість приділити студенту більше уваги, ніж ми собі можемо це дозволити тепер. Нехай студент не ходить на всі лекції, але знає, що на іспиті не буде білетів, а буде серйозна розмова з викладачем по всьому (!) пройденому матеріалу, і триватиме вона годину й більше, скільки вимагає ситуація. Це був би оптимальний варіант.

А щодо виведення екзаменаційної оцінки «автоматом», за результатами практичних занять, можу сказати: вона не буде об'єктивною. Хоча б уже тому, що студент отримує оцінки не на кожному занятті, не по кожній темі. Значить, певні пробіли можуть «пройти». Хіба це допустимо у нашому вузі, який готує Педагогів?

То чи можна майбутньому викладачеві одну тему, одного дисциплінарника добре знати, а про другого не

не приходило плакати на труднощі. А нині вступних іспитів три. Що не дозволяє, на мій погляд, зусебіч і об'єктивно оцінити знання людини. Та ж історія повторюється і протягом усього подальшого навчання. От і виходить, що аналітичний поганого контролю за засвоєнням знань студентом із стін вузу виходить поганий викладач, якогось і далі ніхто не контролюватиме. І вийдуть його учні в світ також недоуками. Йде своєрідна ланцюгова реакція, наслідки якої дуже тяжкі.

Тому хочу сказати студентам одне. Вступаючи до вузу, ви повинні були усвідомлювати, що легше вам не буде. Усвідомте це хоча б зараз і поставтеся відповідальніше до своєї майбутньої місці Вчителя, Вихователя, Наставника.

Інтер'ю взяла

Н. ЯСИНСЬКА.

ПАРТІЙНЕ ЖИТТЯ

Бути ближче до молоді

Як влучно зауважив на зборах комуністів інституту доповідач — член парткому М. М. Соє, образ студента нині значно змінився. Він виріс із коротких штанців, йому не потрібні чужі конспекти першоджерел, а потрібні самі першоджерела.

Ці слова мовлені не просто задля барвистої метафори. Вони добре передають складність навчання і виховання сьогодинського, політизованого, сказати б, студента. А питання обговорювалось дуже важливе — про підвищення відповідальності комуністів вузу в роботі із студентською молоддю.

Вимоги до цієї роботи набули нового змісту в час перебудови. Викладач уже не може нав'язувати свою думку студентів, діючи авторитарними методами, а повинен уміти переконати його незаперечними аргументами, власним прикладом і життєвим досвідом. Він повинен виходити з того, що брати участь у політичному процесі належить самій молоді, без «перекладачів». З того, що у юнаків і дівчат є власні специфічні інтереси, і він, викладач, теж має добиватися їх задоволення.

Готуючи питання на збори, члени парткому знайомилися з тим, як парторганізації факультетів працюють з молоддю, яким є рівень їх взаємодії з комсомольськими осередками, аналізували ефективність спільних виховних заходів. Доповідан і промовці наводили приклади пошуку комуністами нових форм виховної роботи, шляхів розв'язання молодіжних проблем, їх зусиль, спрямованих на відродження соціальної активності юнаків і дівчат, поглиблення демократизації життя вузу, розвитку студентського самоврядування. Так, за останній час наблизилась до практичних справ молоді діяльність партійних бюро факультетів педагогічного та іноземних мов. Тут тепер уважніше прислухаються до громадської думки студентів, більше допомагають первинним молодіжним осередкам, проводять цільні партійно-комсомольські збори.

Разом розв'язують найбільші для студентів проблеми партійне і комсомольське бюро історичного факультету, які очолюють комуністи В. І. Костів і Т. Д. Парфан. Тож відчутна перебудова стилю і методів комсомольської роботи: більше проявляється самостійність молоді у вирішенні питань оновлення навчально-виховного процесу, проведенні комсомольських зборів, виборів активу. Діяльність партійних бюро художньо-графічного, музично-педагогічного та фізико-математичного факультетів (секретарі О. С. Рега, В. П. Поліщук і Л. М. Шараневич) здійснюється в тісному зв'язку з деканатами, кафедрами, комсомольським та профспілковим активом.

Втім, це тільки окремі зрушення. І не на них наголошували учасники зборів, а на упущеннях, численних проблемах у роботі з молоддю, зокрема в

гуртожитках. Тут виховні заходи часто проходять при напівпорожньому залі. Пояснюється це не тільки і не стільки поганою організацією аудиторії — просто за своїм змістом і формою вони не викликають інтересу у юнаків та дівчат.

Малоефективна робота викладачів-комуністів у гуртожитках № 2 і № 5, де мешкають студенти педфакульту. Про це знову ж таки свідчить недавно зафіксований факт: мешканці 406-ї кімнати розпивали спиртне разом з гостями — студентами худграфу і філфаку.

А скільки таких фактів ніде не фіксується? Відвідування викладачами гуртожитків носить епізодичний характер. Тож чимало з них мають слабе уявлення про те, чим живе сьогодинський студент за межами вузу, які проблеми його хвилюють. І майже ніхто не працює з тими, що мешкають на «кутках». Тим часом серед студентів це досить значний відсоток.

Роль викладача нерідко зводиться лише до передачі знань юнакам і дівчатам. Але ж він повинен знати і характер, погляди молоді людини, щоб впливати на них. Отже, йдеться про необхідність посилити увагу до індивідуальної роботи із студентами. Ця думка повторювалась у виступах багатьох промовців.

Або взяти участь викладачів-комуністів у роботі академічних груп. Вона теж іще явно недостатня. Тим часом саме в групі найбільше проявляється особистість студента, його ставлення до навчання, громадських обов'язків. Часто студентська група стає великим дискусійним клубом, де відбувається зіткнення різних думок, ідей, позицій. У цьому середовищі особливо потрібна порада і допомога старшого товариша. Однак дуже мало викладачів-комуністів працюють академістаниками на факультетах іноземних мов, художньо-графічному, музично-педагогічному, фізико-математичному. Але про це вкрай рідко ведуть мову на зборах, засіданнях партбюро, радах факультетів.

Нині в студентському середовищі активно обговорюється питання про місце гуманітарних, суспільних наук у навчальному процесі. І тут, підкреслювалось на зборах, своє слово повинні сказати викладачі цих наук. Їм треба активніше йти на відкритий діалог із студентами, не обминаючи так званих «спизьких» тем. Використовувати для цього можливості дискусійних клубів, зустрічей за «круглим столом».

Не секрет, що багато викладачів ще недостатньо компетентні в проблемах, які стають сьогодині предметом зацікавленості, гарячої полеміки, в тому числі в студентському середовищі, і стосуються історії України, національної символіки, мови, культури, тих суспільно-політичних процесів, що відбувалися на західноукраїнських землях у 1939—1953 роках. Або взяти ситуацію, що склалася в останні місяці навколо взаємовідносин між пра-

НАШІ КОМСОМОЛЬСЬКІ АКТИВІСТИ

Молодого комуніста Михайла Дехтяра, комсорга групи І-31, добре знають на історичному факультеті як сумлінного студента (цю сесію він склав достроково і все на «відмінно»). І просто як хорошого, чуйного товариша, до якого в будь-який момент можна звернутися за допомогою чи порадою, підтримкою. Бо можна бути впевненим — він завжди відгукнеться. Напевно, таким і має бути справжній комсомольський ватажок: прикладом у навчанні, лідером у всіх починаннях.

На знімку: студент групи І-31 Михайло Дехтяр. Фото В. Боб'яка.

те дії вже існуючих формальних організацій!

Левко: Хоча ми і не є прямою альтернативою ВЛКСМ (серед нас — і комуністи, і комсомольці), існування братства якоюсь мірою змушує комсомол конкурувати з нами. А це, на мою думку, явище позитивне. Адже навіть роблячи одну і ту ж справу, ми змагаємось, кому вона вдасться ліпше. А це означає, що обидві організації вдосконалюватимуться.

Втім, при ряді схожих пунктів, у нас є одна серйозна розбіжність. Наріжним каменем нашої роботи ми бачимо національне відродження і відстоювання загальнолюдських цінностей. Комсомол, як відомо, такою пункту у своїй програмі не має.

— Судячи з ваших слів, хоча братство й не загрожує Конституції і порядку, для

стрічі, де ми обмінюємось думками з цього приводу, осмислюємо права й обов'язки студентів, їхнє місце в суспільному житті.

— Хто може вступити до братства!

Олег: Будь-який студент, незалежно від партійної, національної приналежності та віросповідання. Головне, щоб він визнавав наш статут і бажав працювати.

— Як здійснюється керівництво організацією!

Олег: Створено міську координаційну раду студентського братства. Вона координує і узгоджує дії наших осередків.

— Ваші найближчі плани!

Левко: Важко відповісти кількома реченнями. Адже організаційний період ми пройшли. Тому вже пора братись до активного впровадження більшості пунктів нашої програми. Це і налагодження та підтрим-

ДІАЛОГ З НЕФОРМАЛАМИ

Студентське братство — ХТО ВОНИ?

Студентське братство нашого інституту сформувалося відносно недавно. Однак в силу певних причин остаточного визнання воно не набуло. Чому? Відповідь на це та деякі інші запитання, що стосуються життя і діяльності братства, ми вирішили одержати у його членів Лева Догана та Олега Синютки, студентів II курсу істафу.

— Чув нарікання, що адміністрація вузу визнала вас лише умовно, бо поки що ніякого сприяння з її боку вашій організації не простежується. Може, є у вашій програмі, статуті пункти, які суперечать діючій Конституції?

Олег: Жодного. Нема навіть таких положень, які б суперечили теперішній офіційній думці.

Левко: Приміром, узяти те ж національне відродження і духовне, політичне відродження особи, формування у молоді історичної пам'яті й екологічної культури. Може, це з пірроку тому не відчувалося в республіці й області з боку влади активного сприяння цим процесам. Тепер, як ми знаємо, боротьба з неформальними рухами, з «інакомислієм» відходить у минуле.

— Тоді ж у чому справа?

Олег: Гадаю, річ у тім, що адміністрація просто не хоче створення в інституті формування, яке б у своїх діях виходило за межі програм вже існуючих структур — комсомольської організації, студентської профспілки. Для неї це невично і незручно. Мабуть, не всі ідеї братства їй імпонують.

— А може, справа в іншому? Я от прочитав проєкт вашої програми і бачу, що він мало чим відрізняється від позиції того ж вузького комсомолу. То, може, адміністрація вас до кінця не приймає через те, що ви лише дублюватиме-

адміністрації спокою від цього не передбачається. І все ж в інституті нафти і газу цілими на повне визнання цієї організації.

Олег: Напевно, там політична культура вища.

— Що являє собою студентське братство в масштабах Івано-Франківська?

Левко: Це організація, яка в основному складається із студентів інституту нафти і газу та педінституту. Слабка активність майбутніх лікарів, думаю, пояснюється тим, що контингент студентів там, в основному, із сімей, де й без перебудови життям цілком задоволені.

— Чим ви займаєтесь?

Левко: В основному, як уже згадувалось, проблемами національного відродження. З цією метою намагаємось організувати зустрічі з відомими людьми нашого краю, концерти виконавців українських пісень.

Ось, приміром, нещодавно разом зі студентським клубом інституту влаштували концерт «Приспіву» («Приспів» розшифровується як «прикарпатські співи») і є творчим об'єднанням, яке складається з учасників фестивалю «Червона рута».

До речі, на концерт «Приспіву» ми продавали квитки по 50 копійок. Хоча могли підняти ціну на них значно вище. Та ми не зробили цього, бо організували цей захід для студентів, людей грошима не переобтяжених. Але й при такій вартості вхідних квитків ми зробили непоганий збір — зал був переповнений. Однак виручку на потреби братства не взяли, а передали у фонд товариства «Меморіал». Це теж наша позиція!

Ми також захищаємо права студентів. Поки що, однак, важко назвати конкретну справу, зроблену нами в цьому плані. Та користь приносять хоча б наші зу-

ка зв'язані з українськими студентами за межами республіки, країни. Організація постійного міжвузівського спілкування, проведення лекцій з історії та культури нашого народу.

Поки ще робимо перші кроки. Приміром, налагодили деякі контакти зі студентами інших вузів. Вдалося нам це тільки завдяки участі в роботі з'їзду студентських неформальних організацій, який відбувся в Києві. Тепер наше студентське братство — член Конфедерації студентів України.

Ми також організували лекції для студентів. Перед ними виступив, зокрема, заступник голови обласного товариства «Меморіал» П. І. Арсенич.

Ясна річ, що цього мало. Однак нас, думаю, зрозуміти можна. Організація молода, сприяння нам ніякого, Фінансова база...

— До речі, про ваші фінанси. Як ви формуєте свій бюджет?

Олег: Кошти і майно братства утворюються за рахунок членських внесків, добровільних пожертвувань, прибутків від комерційної діяльності тощо.

Розміри нашого бюджету вказати не маємо повноважень. Скажу лише, що витрачаються вони перш за все на організацію наших заходів. Також планується в майбутньому за їх рахунок фінансувати ремонт і реставрацію пам'яток культури та історії, проведення концертів, виставок тощо.

— І останнє. Яким ви бачите майбутнє вашої організації?

Олег: Думаю, це буде повноправна молодіжна студентська організація, яка в контексті політичного та організаційного плюралізму діятиме в інтересах студентства, задоволення його суспільних та духовно-національних запитів. Розмову вів О. ОЛЕКСЮК.

...Йшов п'ятий день зняття. В одному з приміщень новоствореного учительського інституту зібрались чотири комуністи. Директор інституту Ф. І. Плотницький розповів про кількамісячну підготовку до першого набору, труднощі з кадрами викладачів, із забезпеченням навчальною літературою, обладнанням, про важкі матеріальні умови, в яких почали готувати радянських вчителів для прикарпатських шкіл. Після

муністів і комсомольців вузу випала доля не закінчувати навчальний рік в аудиторіях, а зі зброєю в руках йти боронити Батьківщину від фашистської навали. Кризь фронтові бурі повернулися до викладацької діяльності комуністи Т. З. Божко, М. Т. Донченко, І. М. Зуй. У листопаді 1944 року партійна організація інституту відновлює свою роботу.

17 січня 1945 року відбулися закриті партійні збо-

роботу в комсомольській організації. На початку нового 1945—46 навчального року парторганізація вирішила: кожному викладачеві визначити строки складання кандидатського мінімуму і підготовки дисертацій. Протягом року комуністи кілька разів обговорювали стан виховної роботи, зокрема в гуртожитку, а в квітні піддали критичній практиці відриву студентів на проведення масових заходів під час занять, запро-

Вони закінчили наш інститут.

Що означає хороший учитель? Це наперед людина, яка любить дітей, знаходить радість у спілкуванні з ними, знає душу дитини, ніколи не забуваючи, що й сама вона родом з дитинства.

Саме такою стареться бути випускниця фізико-математичного факультету нашого інституту, а нині заступник директора Блюдицької середньої школи Галицького району Леся Яківна ФЕДОРНЯК. «Учитель покликаний реалізувати мрії дітей», — вважає «молодий педагог і робить все, щоб ці слова ставали дійсністю. Тому школярі з задоволенням йдуть на уроки Д. Я. Федорняк.

Текст підготувала наш позаштатний кореспондент О. ДІДИК.

50-РІЧЧЮ ВУЗУ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ

АКТИВНА СИЛА РОЗВИТКУ

З ІСТОРІЇ ПАРТІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНСТИТУТУ

ознайомлення з рішенням бюро міськомкому партії про створення партійної організації інституту її секретарем одноголосно обрали Д. В. Кожема — викладача кафедри основ марксизму-ленінізму.

У складний період кілька партійців з великою енергією взялися насамперед за організаційно-політичну роботу: створення комсомольської і профспілкової організації, підбір активу викладачів та студентів, визначення основних форм роботи в умовах двоїмого навчання. Було вирішено створити курси підготовки до вступу в інститут. Взявся за цю справу секретар партосередку, водночас проводячи політико-виховну роботу у колективі. Перші місяці пролетіли у турботах над згуртуванням студентського колективу, і тут велику роль відіграли комсомольські активісти Тамара Василькова і Петро Майданський.

Організовано розпочався новий 1940—1941 навчальний рік. Відбулися урочисті збори, присвячені возз'єднанню західноукраїнських земель в єдиній Українській РСР, на яких Д. В. Кожема у своєму виступі говорив і про творчі задуми поповненого групою випускників Київського університету викладацького складу, і про завдання студентів. Однак більшості ко-

ри, на яких комуністи обговорили найневідкладніші завдання щодо організації навчального процесу. Секретарем парторганізації і делегатом на міську партконференцію було обрано П. М. Яцківа. В коротких рядках протоколів зборів, написаних навіть на обгортковому папері, на обкладинках зошитів, відчувається напружена робота колективної думки комуністів над шляхами розв'язання складних проблем, пов'язаних із створенням матеріально-технічної бази, особливо з поповненням бібліотеки та обладнанням аудиторій, забезпеченням житлом викладачів і харчуванням студентів, проведенням навчальних занять у пристосованих приміщеннях і налагодженням дисципліни, доукомплектуванням штату викладачів і організацією повсякденної виховної роботи.

Поряд з цими найбільш важкими питаннями все більше уваги приділялось прийомам у ряди партії викладачів і студентів, діяльності комсомольської та профспілкової організації, розподілу партійних доручень і ролі комуністів в агітаційно-масовій роботі серед населення тощо. У лютому 1945 року вперше на партзборах обговорюється організація педагогічної практики, а в квітні — звіт комуніста Т. Василькової про

понували більше займатись індивідуальною виховною роботою і ухвалили перенести центр її в студентські групи.

Перші звітно-виборні збори в партійній організації відбулися 25 липня 1946 року, на них були присутні 9 членів і 4 кандидати в члени КПРС. Секретарем обрали М. Т. Донченка. На проведених у жовтні звітно-виборних зборах (на обліку було вже 20 членів і 5 кандидатів у члени партії) обрано партбюро в складі п'ятих комуністів. Вони одногосло обрали секретарем М. Д. Лизогуба. Під його керівництвом партбюро організує комуністів на роботу серед безпартійних, поліпшення ідейного виховання студентів і т. д. Велику увагу приділяли діяльності кафедр суспільних наук. Так, у лютому 1947 року комуністи на зборах обговорили роботу кафедри основ марксизму-ленінізму, критично проаналізували рівень викладацьких лекцій і семінарських занять: вказували, що вони недостатньо пов'язані із завданнями ідейного виховання майбутніх учителів, визнали слабкою роботу кабінету суспільних наук.

У цей період партбюро вводить у практику заслуховування на зборах питань про виконання прийнятих рішень, схвалює ініціативу кафедри педагогіки

про створення вечірнього батьківського університету про оволодіння знаннями з педагогіки.

У 1948—50 роках партбюро, секретарями якого обирались П. М. Федорчук, І. Н. Побережний, В. Й. Гараць, продовжує організувати комуністів на роботу серед студентської молоді, багато займається вихованням студентського активу, організацією шефської допомоги в с. Угорниках та колгоспі імені Леніна Снятинського району, створенням жіночої ради, яку очолила в січні 1949 р. Г. М. Ордовська, а також залученням усіх викладачів до Всесоюзного товариства по розповсюдженню політичних і наукових знань, первинну організацію якого утворено на початку 49-го. В цьому ж році було вирішено випустити перший збірник наукових праць викладачів інституту, присвячений 10-річчю возз'єднання Західної України в єдиній Українській РСР.

7 вересня 1950 року комуністи на зборах обговорили свої завдання у зв'язку з реорганізацією учительського інституту у пе-

дагогічний, а згодом критично оцінили роботу партбюро, в якій ще не стали головними наукова і навчальна спрямованість, а також підвищення ідейно-теоретичного рівня викладачів. У цей період створюється система охоплення всіх комуністів партійним і політичним навчанням, 16 викладачів направляються на навчання у вечірній університет марксизму-ленінізму. Однак партбюро не встигало переорієнтувати виступи у нових умовах, зосередити сили комуністів на виконанні нових завдань. Новообране у листопаді 1950 р. партбюро вирішує створити дві партгрупи на факультетах, ставить питання про доукомплектування кадрів кафедри основ марксизму-ленінізму, про недоліки в партійному навчанні комуністів, у роботі комсомольської організації і про заміну секретаря комітету комсомолу, приймає згоди щодо поліпшення роботи профкому і добровільних товариств, наукових студентських гуртків тощо. І все ж при звітні цього складу партбюро комуністи

визначили слабку індивідуальну роботу і недостатній контроль за станом виховної роботи в групах. На звітно-виборних зборах було запропоновано детально проаналізувати зміст політзанять, створити в інституті студентське наукове товариство, заслуховувати викладачів про виконання планів наукової роботи.

Подальша діяльність партійної організації, коли секретарями обирались П. М. Денисевич, Г. В. Січкар, І. І. Червінкі-Корольов, В. Й. Гараць, характеризується посиленням уваги до роботи з кадрами викладачів, до рівня викладання фахових предметів, педагогічної і методичної підготовки студентів, організації підпрактики і роботи в базовій школі, а також до політичного виховання студентів у позанавчальний час шляхом проведення теоретичних конференцій та політзанять, культурно-масових заходів тощо.

[Далі буде].

М. ГОЛЯНИЧ.

Завідуючий кафедрою філософії і наукового комунізму, кандидат філософських наук.

◆ СТОРІНКИ ДРЕВНЬОЇ ІСТОРІЇ

Данило Галицький

(ДО 725-РІЧЧЯ СМЕРТІ)

У літопис Південно-Західної Русі в XIII столітті славетну сторінку вписав видатний князь Галицько-Волинської землі, визначний політичний діяч, дипломат і талановитий полководець Данило Галицький.

Він був сином відомого об'єднувача Галицько-Волинського князівства Романа Мстиславовича, який громив половців, литовців, змусив до покори великих бояр, які намагалися перешкодити зміцненню князівської влади. Але зі смертю Романа у 1205 році почалася у Галицько-Волинському князівстві велика смута, Славильні бояри сприяли угорським королям (у захопленні Галича і змусили Романову княгиню з маленькими синами Данилом і Васильком емігрувати за кордон.

Йшли роки, і Данило виростав. Уже вісімнадцятирічним прославив себе у битві з татарами на Калці (1223 рік). А щоправда повернувшись, з допомогою новгородського князя

Мстислава Удатного тричі виганяв угорських і польських окупантів з Галича (1219, 1221, 1227 роки) і лише внаслідок сорокарічної боротьби увійшов у Галич і сів на батьківський трон, у чому йому сприяли прості градські люди (1238 р.). Тоді ж він (до речі, раніше від Олександра Невського на чотири роки) розгромив німецьких хрестоносців, які вторглися на Русь.

Данило Галицький прославив себе у переможній битві під Ярославом 1245 року, розгромивши угорсько-польських агресорів, і вів нелегку боротьбу з полчищами татаро-монголів, керованими ханом Батием. Він перший серед тодішніх руських князів робив спробу протистояти монгольській навалі, а тому зміцнював старі і збудував нові міста-фортеці Львів, Данилів, Холм.

Спіраючись на свою боюву військову дружину,

спільно із своїм братом Васильком відтиснув татарську орду Куремси з Подніпров'я і робив спробу вперше в Європі організувати коаліцію західних держав проти Батия. Проте сили були нерівні, надто сильні були ще татари. Та хоча Данило і підкорився

Золотій Орді, він виношував плани дальшої боротьби з полками Бурундая.

Помер князь Данило 725 років тому в Холмі, куди переніс столицю через кремольне галицьке боярство. Особливо великі його заслуги в об'єднанні Галицько-Волинського кня-

зівства, економічному і культурному піднесенні Прикарпатського краю, розвитку ремесел і торгівлі.

З цікавістю довідуємось з писемних джерел про смерть і захоронення видатного князя спочатку в Холмі, а потім перезахоронення на Львівському князюму замку. В Галицько-Волинському літописі під 1264 роком записано: «1264. А король Данило впав тоді був у недугу велику, і в ній він і скончав живоття своє. І поховали його в церкві святої Богородиці в Холмі, що її він сам спорудив». Про дальшу долю цієї могили Данила Галицького довідуємось з «Хроніки історії Львова», написаної відомим львівським істориком XVII століття Бартоломеєм Зіморевичем.

Опираючись на відомі джерела, які не дійшли до нашого часу, цей хроніст писав, що князь Лев, син Данила, через 18 років, а точніше у 1282 році, перевіз тіло покійного батька з Холма до Львова і поховав його вельми урочисто. За твердженням Б. Зіморевича, на цей похорон були запрошені священики з усієї тодішньої Русі, воїни, бояри і посполитий люд, усі шанувальники покійного.

У похоронній процесії брали участь воїни з опущеною долі зброєю, з прапорами, трубами. Воїни вели кілька пар коней, на-

ритих вишиваними попонами, і несли прапори та зброю, здобуту у ворогів. Далі йшли священики, ченці в ризах, співаючи похоронних пісень. Були тут і плачки, які невпинно голосили й били себе в голову п'ястуками, рвали на собі волосся, нігтями роздряпували обличчя. Перед домовиною найзначніші достойники несли дві мітри — княжу і королівську.

Історію з перезахоронення князя Данила переповів удруге львівський історик Ігнатій Ходиницький, додавши, невідомо за якими довідками, що поховали князя в одному із львівських замків. Чомусь про цю дуже цікаву й важливу подію не згадували пізніші історики Львова у своїх розвідках про місто.

Існували перекази, що князь Лев перезахоронив свого батька Данила на Галицькому замку і що нібито з того часу він мав отримати прізвище Галицького. Чи так воно було, важко судити через брак джерел, але можна припустити, що Лев міг перезахоронити Данила біля його батька Романа і взагалі інших галицьких князів з роду Ростиславовичів.

В. ГРАБОВЕЦЬКИЙ.

Доктор історичних наук, «Данило Галицький». Фотопродукція скульптури народного художника УРСР В. Н. Борисенка. З колекції автора матеріалу.

НАУКОВЕЦЬ І ПОЕТ

Агатангел Євтимович Кримський (15 січня 1871 р. — 25 січня 1942 р.) — український вчений-філолог, сходознавець, історик, перекладач та письменник. Народився у місті Володимирі-Волинському в сім'ї вчителя. Закінчив Лазаревський інститут східних мов у Москві та історико-філологічний факультет Московського університету. В 1896—

98 рр. був у науковому відрядженні в Лівані та Сирії. З 1918 року працював у Києві і десять років був незмінним секретарем Всеукраїнської Академії Наук (ВУАН). Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора. На жаль, тяжкі обставини тодішнього життя не минули літнього й важко хворого вченого та письменника. Він загинув у Кустанай.

Наукова діяльність Кримського великою мірою підпорядкована художній творчості, зокрема поезії. Максим Рильський, маючи на увазі переклади Кримського з арабських та перських поетів, а також зроблені ним описи природи, життя і звичаїв народів Сходу, підкреслював: «Його наукова діяльність і поетична творчість органічно переплітаються».

У 1971 році в Києві вийшла книжка А. Кримського «Пальмове гілля. Екзотичні поезії», яка одразу ж стала бестселером. Тому й пропонуємо увазі читачів добірку віршів з цієї книги, кожен з яких відкриває нові й нові естетичні обрії.

ОЛЕГ ГУЦУЛЯК.

Студент II курсу заочно-го відділу філологічного факультету, працівник бібліотеки педінституту.

ЗАСПІВ

Поезіє! Супутнице моя!
Ти — теплий, животворний
промінь сонця.
Ти — тихий місяць, що
в тюрмі сія
З закуреного, темного
віконця.
Як попадався я в буденний
бруд,
Робила ти одно з великих
чуд:
Ховала все під
фантастичним флером,
Як під сріблястим, місячним
етером.
В важкі хвилини скорби та
недуг
Я тихо йшов, куди гляділи
очі,
І слухав, як шумить
діброва—луг.
А синє море піною клекоче.
Дивився я на низку диких
гір,
Що їх боки обріс кудлатий
бір;
На скелях, зверху, тріпотіли
хмари...
Ах, душу переймали ніжні
чарі!
Було і так: напровесні
колись
Я опинивсь на вільнім,
чистім полі.
А там солодкі пахощі
лились
Із бальзамистих пуп'яків
тополі.
На сонці плюскавсь
польовий потік...
Я до травиці, плачучи,
приник,
Ридав од радощів, од
аромата...
А хтось ізрік: «Дивись на
психопата».
... Для мене голос серця
— все святе,
А вам за психопатію
здається...
Не стану ж думать, як ви
назвете
мої пісні, що виплили із
серця!
Коли в поета щиро ллеться
спів,
Дак що йому ваш сміх або
ваш гнів?
Не божевілья в тім!
Не ненормальність!
Що з серця йде, то правда
й ідеальність.
1901.

ОЗРЕЄЦЬ (З ГЕЙНЕ)

Кожним вечором царівна,
Дивно гарної уроди,
Походжала близ фонтана
Там, де плещуть ясні води.
І щовечір близ фонтана
Молодий стояв невольник
Там, де плещуть ясні
води...
Він марнів, мирнів,
бездольник.
От як тій колись царівні
Забажалося спитати:
«Як зовуть тебе, молодець?
Хто ти родом? Звідкіля
ти?»
Відказав на те невольник:
«Мохаммедом прозивають.
Я з Євмену, з племя озрів,
Що з любові помирають».
1898.
* * *
Обняти білявку, стиснути
чорнявку,
Та й так їх кохати — не
дивно!
А я — дак кохаю, кого і
не знаю:
Далеку царівну.
Хто вірний для любови, бо
тиска їй руки
Та полу цілує, — се легко!
Не можу я й зрیتی, а буду
любити
Царівну далеку.
Бо се — щось високе, бо
се — щось глибоке:
Любить, хоч не люблять
вас рівно, —
Над всякою міру кохаю
я щиро
Далеку царівну.
Любить без надії. Ховати
лиш мрії...
Самісінькі мрії... чи легко?
Не мріти ж — не жити!
Не кину любити
Царівну далеку.
1900.

ЗИМОЮ

— Мамо, голубко! Ішла я
горою, —
Снігу неначе й нема,
Сонце там гріє, квітки
розцвітають...
Мамо! Минула зима!
— Доню! Ти, певне, когось
покохала!
В нас-бо і холод, і лють.
Тільки у тебе вже літо на
серці,
Там-то і квіти цвітуть!
1897
* * *
Жахавсь я любові — гадав,
що кохання
Нам працю спиняє.
Аж бачу я, любко, що й
крихітки правди
У тому немає.
Тебе ж я кохаю, а чую,
що в мене
Подужчали руки;
Ще більше душа моя лине
до світла
Знання і науки.
* * *
Мій краю! За тебе прийняти
не лякаюсь
Найгіршого лиха,
Бо всякеє горе, недоля,
скорбота
Тепер мені вітха.
Дурниця всі рани й
душевні, й тілесні,
З нудьгою чи з кров'ю:
Бо знаю я, серце, що всі
мої болі
Погоїть любов'ю.
* * *
Гарячий шепіт з-поміж
листя,
Із полутьми,
Під виноградною лозою
Сиділи ми.
Лукаво шелестіли пальми;
Г'янів весь сад.
І я не знав, чя ти солодша,
Чи виноград.
1900.
* * *
Ще недавно так радів я:
«Люди!.. Чуйте!.. Я
щасливий!»

А тепер сидю безрадий,
Самотливий, мовчазливий.
Щастя, щастя! Коло тебе
Треба дихати несміло.
Ти — як пташка: чуєш
голос, —
Зарах пурх! і полетіло!
1903.

ТАРАСОВЕ СВЯТО НА ЧУЖИНІ

В дальній Кавказчині,
в краї чужому,
Мріється рідная хата:
Свята найбільшого ми
дочекались,
Нашого любого свята.
Русь—Україна сьогодні
справляє
Пам'ять своєму пророку.
Ми із чужини так само
возносим
Славу сердечну, глибоку,
Згадуєм сумно за рідну
Україну,
Повну принади землицю,
Повну ланів, і гаїв,
і садочків,
Повну краси чарівницю.
Згадуєм сумно за рідну
Україну,
Повну злигоднів селянських,
Повну насильства, одчаю
і муки,
Повну лютощів панських.
Нене-голубко! До тебе
я лину:
Тут я чужий-чужениця.
Аще забуду тя, Єрусалиме,
Будь же забвенна десниця!
Хай до гортані язик мій
прилипне,
Скоро тебе позабуду
І в чужині одібуся од
служби
Нашому рідному люду!
Батьку Тарасе! Ти чуй
прислання:
Ми, українські діти,
Матір і бідного меншого
брата
Будем повіки любити.
Будем боротися,
Іх визволити
З пазурів сина едома!
Каже надія: діждемось
напевно
Вільного рідного дома.
1900.

пу, 20 г морозива («Плом-бір») змішують у міксері, потім переливають в бокал, а зверху кладуть 10 г збитих вершків.

Кавовий коктейль

Змішують 1 яєчний жовток, 3 столові ложки дуже міцної кави, по 1 столовій ложці молока і сметани. Збивають цю суміш в міксері приблизно 30 секунд і відразу ж подають до столу.

Коктейль з апельсиновим оком

Влити в бокал 80 г сухого білого вина, 10 г соку цитрини, 70 г апельсинового, 40 г фруктової води. Додати льоду.

Подавати коктейлі до столу так. Верхній край бокалу натирають лимоном приблизно на ширину пальця і занурюють в цукор-пісок. Потім злегка струшують. По краю бокала утворюється «сніжний» обідок. Подають з соломинкою. Якщо зверху кладуть збиті вершки, треба подати і ложечку.

НАПОЇ

Полуничний коктейль

50 г охолодженого молока, 20 г полуничного сиропу.

Вітаємо ювіляра!

Днями студенти, колеги по роботі привітали з 60-річним ювілеєм викладача кафедри образотворчого мистецтва, креслення та праці Василя Петровича Бібіка. Майже рідною домівкою став для нього інститут, бо працює тут уже понад тридцять років. Адже ще у 1949 році він став студентом Станіславського учительського інституту, а після його закінчення працював на посаді старшого лаборанта кафедри фізики і одночасно продовжував навчання на фізико-математичному факультеті.

Займався науковою роботою. З 1985 року і по нинішній день працює викладачем кафедри образотворчого мистецтва, креслення та праці.

За більш ніж 35-річний період роботи в нашому інституті, Василь Петрович зробив чималий внесок у справу підготовки вчителів школи, а також виховання широкого кола студентів. Про це знають усі, кого він навчав і з ким працює тепер.

Отож бажаємо шановному Василю Петровичу міцного здоров'я, творчої наснаги в роботі, великого особистого щастя!

Коллектив кафедри образотворчого мистецтва, креслення та праці.

Щорічно, напередодні Нового року, кафедра фізвиховання та спортивний клуб інституту визначають десятку кращих спортсменів. За підсумками 1989-го до десяткі найсильніших спортсменів увійшли: Михайло Люклян — майстер спорту СРСР із спортивного орієнтування, член збірної команди Радянського Союзу (фізмат); Ніла Вінницька — майстер спорту СРСР із спортивного орієнтування, член збірної команди України (педфак);

СПОРТ

Визнано кращими

Валентина Цап — майстер спорту СРСР з кульової стрільби, член збірної команди України (педфак);
Наталія Онуфрук — майстер спорту СРСР з кульової стрільби, член збірної команди України (педфак);
Микола Федорівський — майстер спорту СРСР із спортивною ходьбою, член

збірної команди України (педфак);
Володимир Назарук — майстер спорту СРСР з боротьби самбо, член збірної команди України (істфак);
Михайло Путак — майстер спорту СРСР із спортивного орієнтування, член збірної команди області (фізмат);

Руслан Тербушко — майстер спорту СРСР з військового триборства, член збірної команди України (хуаграф);
Ольга Покидка — перший розряд з легкої атлетики, член збірної команди області (фізмат);
Олександр Біркович — кандидат у майстри спорту СРСР з боротьби самбо, член збірної команди області (істфак).

Список підготував П. НЕСТЕРУК, викладач кафедри фізвиховання.